

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA GEOGRAFIJA V LETU 2023

Poročilo DPK SM za geografijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz geografije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov.....	27
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	29
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	30
5.1	Zunanje ocenjevanje	30
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	30
6	Povzetek	32
6.1	Ocena uspeha kandidatov	32
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	33
6.3	Druge ugotovitve	33

Avtorja:

Vesna Vervega, glavna ocenjevalka za geografijo

dr. Matej Ogrin, predsednik DPK SM za geografijo

Poročilo je potrdila DPK SM za geografijo na 52. (korespondenčni) seji 6. 10. 2023.

Ljubljana, september 2023

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
  - kandidati z maturitetnim tečajem,
  - 21-letniki,
  - odrasli,
  - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
  - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
  - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
  - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

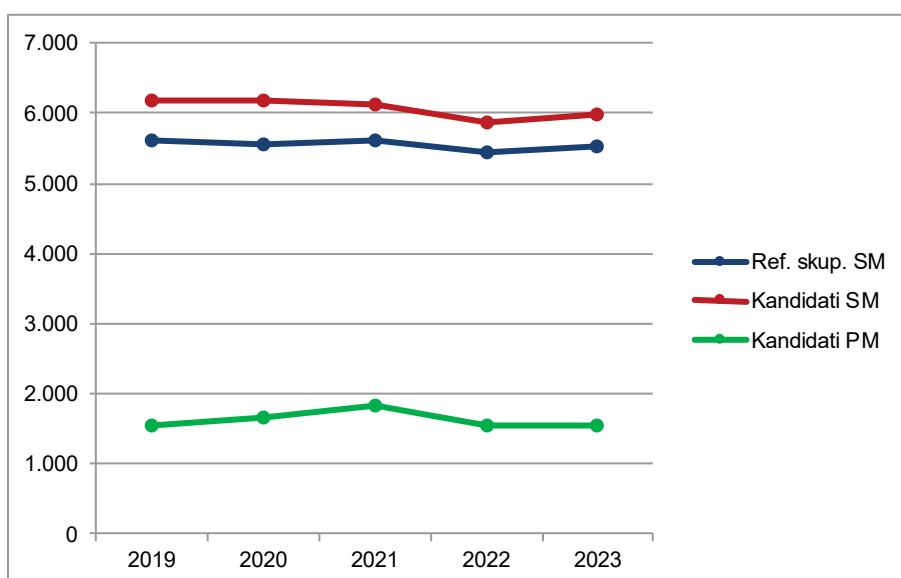
Okrajšava: kandidati PM.

1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846
2022	5.444	5.865	1.542
2023	5.539	5.970	1.558

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

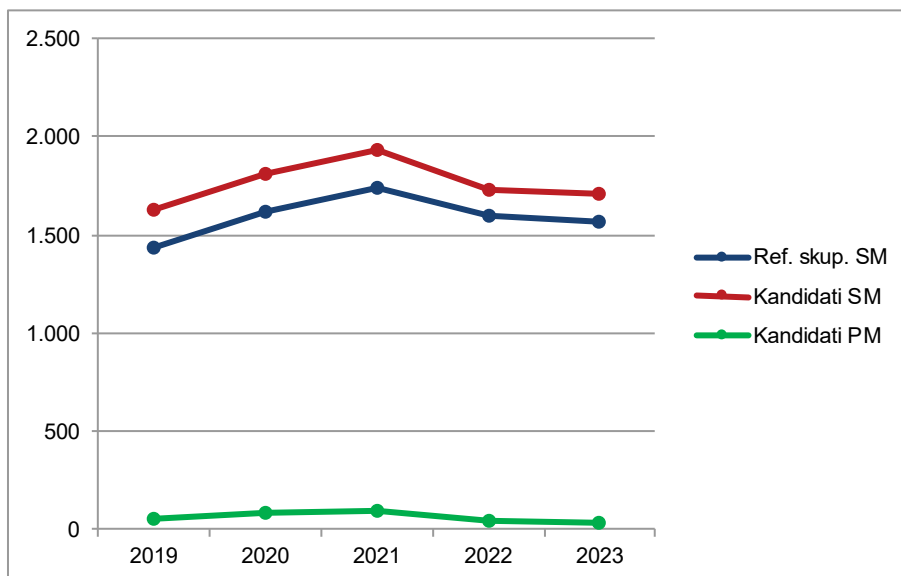
Vir: Državni izpitni center, 2023

1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz geografije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali geografijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz geografije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	1.439	1.630	59
2020	1.616	1.816	86
2021	1.737	1.934	93
2022	1.595	1.729	49
2023	1.569	1.713	39

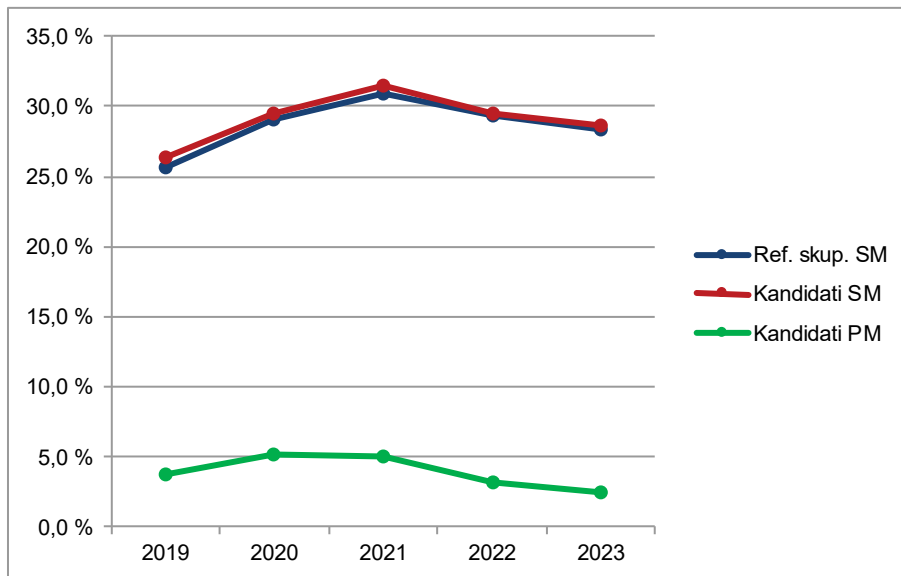
Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz geografije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Vir: Državni izpitni center, 2023

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali geografijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: *Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz geografije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023*

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	25,7 %	26,4 %	3,8 %
2020	29,1 %	29,4 %	5,2 %
2021	30,9 %	31,5 %	5,0 %
2022	29,3 %	29,5 %	3,2 %
2023	28,3 %	28,7 %	2,5 %

Slika 1.2.2: *Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz geografije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023*

Vir: Državni izpitni center, 2023

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

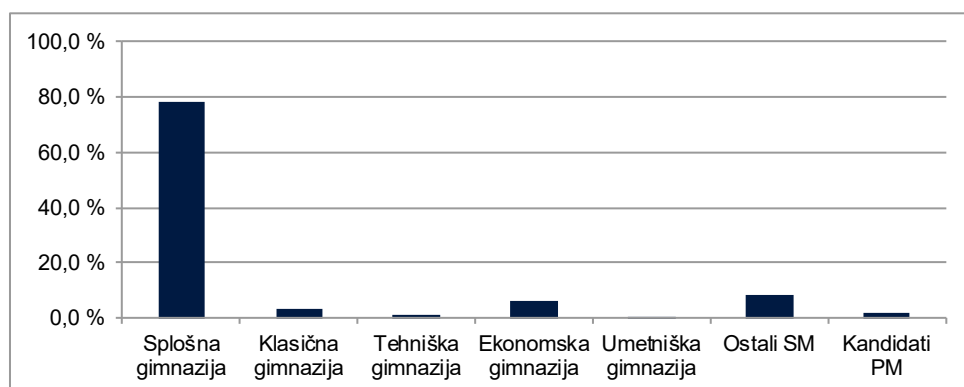
	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.368	78,1 %
Klasična gimnazija	61	3,5 %
Gimnazija	1.429	81,6 %
Tehniška gimnazija	20	1,1 %
Ekonomska gimnazija	111	6,3 %
Umetniška gimnazija	9	0,5 %
Strokovna gimnazija	140	8,0 %
Ref. skup. SM	1.569	89,6 %
Ostali SM	144	8,2 %
Kandidati SM	1.713	97,8 %
Kandidati PM	39	2,2 %

gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

Vir: Državni izpitni center, 2023

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri geografiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2023 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

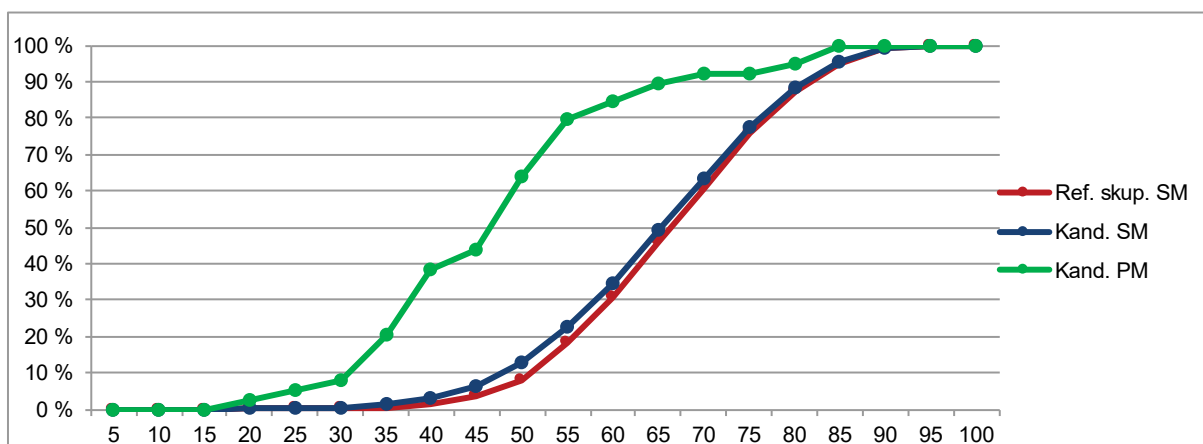
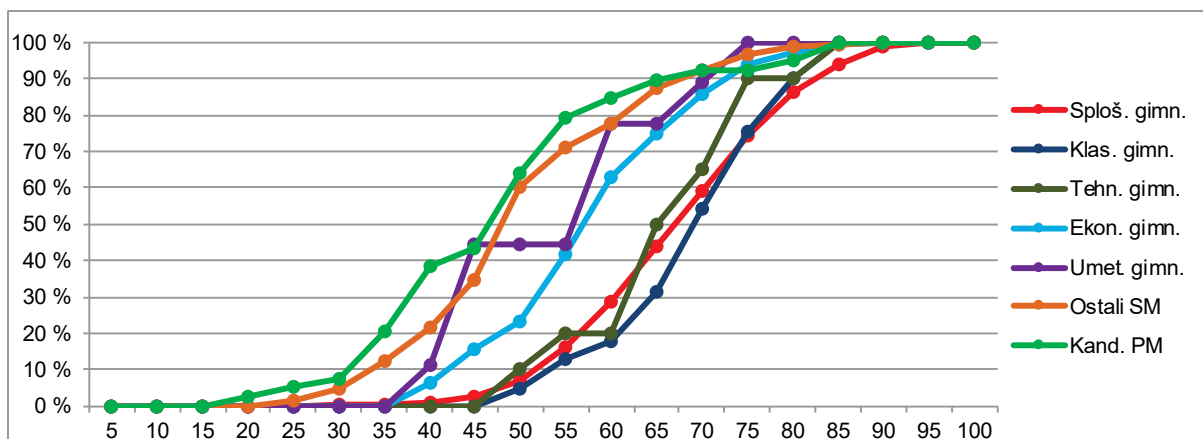
Preglednica 2.1.1: *Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1
26-30	1	0	1	0	0	0	0	1	6	5	1
31-35	2	0	2	0	0	0	0	2	13	11	5
36-40	7	0	7	0	7	1	8	15	28	13	7
41-45	24	0	24	0	10	3	13	37	56	19	2
46-50	58	3	61	2	9	0	11	72	109	37	8
51-55	128	5	133	2	20	0	22	155	170	15	6
56-60	168	3	171	0	24	3	27	198	208	10	2
61-65	210	8	218	6	13	0	19	237	251	14	2
66-70	206	14	220	3	12	1	16	236	243	7	1
71-75	209	13	222	5	9	1	15	237	243	6	0
76-80	164	9	173	0	4	0	4	177	180	3	1
81-85	110	6	116	2	2	0	4	120	121	1	2
86-90	67	0	67	0	1	0	1	68	69	1	0
91-95	12	0	12	0	0	0	0	12	12	0	0
96-100	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
SKUPAJ	1.368	61	1.429	20	111	9	140	1.569	1.713	144	39

Preglednica 2.1.2: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	5 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	5 %	8 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	13 %	21 %
40	1 %	0 %	1 %	0 %	6 %	11 %	6 %	1 %	3 %	22 %	38 %
45	3 %	0 %	2 %	0 %	15 %	44 %	15 %	4 %	6 %	35 %	44 %
50	7 %	5 %	7 %	10 %	23 %	44 %	23 %	8 %	13 %	60 %	64 %
55	16 %	13 %	16 %	20 %	41 %	44 %	39 %	18 %	22 %	71 %	79 %
60	28 %	18 %	28 %	20 %	63 %	78 %	58 %	31 %	35 %	78 %	85 %
65	44 %	31 %	43 %	50 %	75 %	78 %	71 %	46 %	49 %	88 %	90 %
70	59 %	54 %	59 %	65 %	86 %	89 %	83 %	61 %	63 %	92 %	92 %
75	74 %	75 %	74 %	90 %	94 %	100 %	94 %	76 %	78 %	97 %	92 %
80	86 %	90 %	86 %	90 %	97 %	100 %	96 %	87 %	88 %	99 %	95 %
85	94 %	100 %	94 %	100 %	99 %	100 %	99 %	95 %	95 %	99 %	100 %
90	99 %	100 %	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

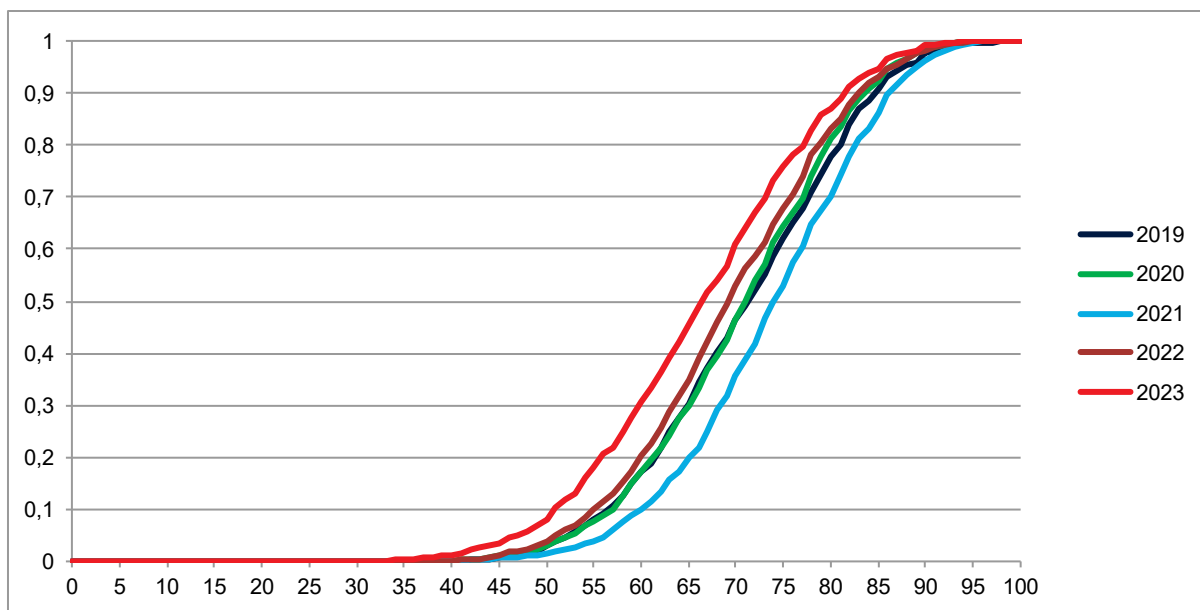
Vir: Državni izpitni center, 2023

2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2019 do 2023, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2019	50	61	72	85
2020	49	61	72	84
2021	50	61	73	85
2022	49	59	71	83
2023	49	59	71	83

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2023

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

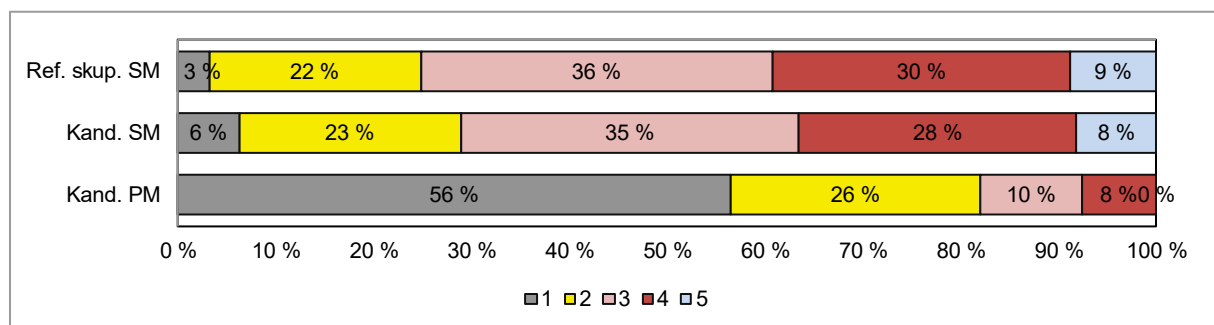
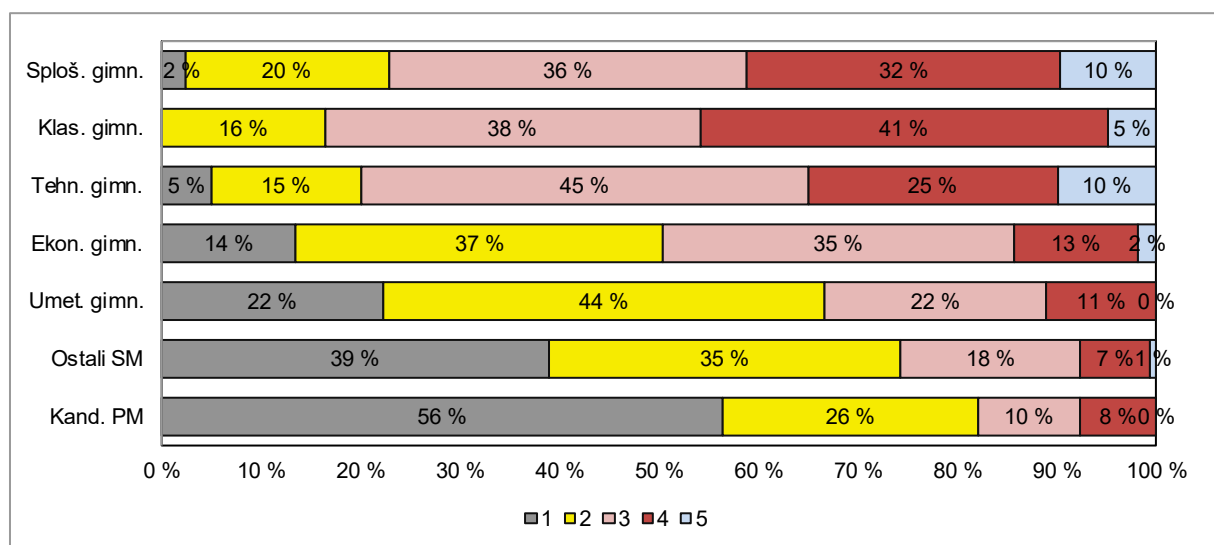
Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri geografiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2023 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	32	0	32	1	15	2	18	50	106	56	22
2	280	10	290	3	41	4	48	338	389	51	10
3	493	23	516	9	39	2	50	566	592	26	4
4	431	25	456	5	14	1	20	476	486	10	3
5	132	3	135	2	2	0	4	139	140	1	0
Uspešni	1.336	61	1.397	19	96	7	122	1.519	1.607	88	17
Skupaj	1.368	61	1.429	20	111	9	140	1.569	1.713	144	39

Preglednica 2.3.2: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	2 %	0 %	2 %	5 %	14 %	22 %	13 %	3 %	6 %	39 %	56 %
2	20 %	16 %	20 %	15 %	37 %	44 %	34 %	22 %	23 %	35 %	26 %
3	36 %	38 %	36 %	45 %	35 %	22 %	36 %	36 %	35 %	18 %	10 %
4	32 %	41 %	32 %	25 %	13 %	11 %	14 %	30 %	28 %	7 %	8 %
5	10 %	5 %	9 %	10 %	2 %	0 %	3 %	9 %	8 %	1 %	0 %
Uspešni	98 %	100 %	98 %	95 %	86 %	78 %	87 %	97 %	94 %	61 %	44 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Vir: Državni izpitni center, 2023

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz geografije v spomladanskem izpitnem roku 2023

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1368,00	61,00	1429,00	20,00	111,00	9,00	140,00	1569,00	1713,00	144,00	39,00
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,05	19,71	19,07	16,75	15,79	14,86	15,87	18,83	18,76	16,10	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,71	3,61	3,70	3,35	3,50	3,22	3,46	3,68	3,63	2,78	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,68	3,77	3,69	3,40	3,59	3,22	3,54	3,67	3,64	3,00	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,26	3,34	3,26	3,20	2,52	2,22	2,60	3,20	3,10	1,95	1,69
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,24	3,34	3,24	3,20	2,46	2,00	2,54	3,18	3,07	1,90	1,69
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	67,49	68,77	67,54	65,81	57,92	52,98	58,73	66,76	65,36	50,14	47,06
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	68,00	69,00	68,00	66,00	58	56	59,00	67,00	66,00	49,00	48,00
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	11,46	9,28	11,38	10,13	11,15	12,43	11,45	11,66	12,59	12,41	14,61
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,54	3,31	3,53	3,44	3,23	2,14	3,20	3,50	3,45	2,55	4,00
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	3,96	4,07	3,97	3,47	3,78	3,33	3,73	3,95	3,91	3,20	4,00
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,77	0,78	0,77	-	0,69	-	0,71	0,77	0,76	0,58	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,76	0,69	0,76	-	0,66	-	0,67	0,74	0,74	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,70	0,74	0,70	-	0,59	-	0,59	0,68	0,68	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,66	0,65	0,66	-	0,64	-	0,61	0,66	0,67	0,53	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,66	0,65	0,66	-	0,64	-	0,61	0,66	0,67	0,53	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,66	0,66	0,66	-	0,63	-	0,65	0,66	0,67	0,47	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,55	0,58	0,55	-	0,57	-	0,52	0,55	0,56	0,44	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,31	0,37	0,32	-	0,37	-	0,34	0,34	0,36	0,20	0,28
Odstotek neuspešnih s PP	2,34	0,00	2,24	5,00	13,51	22,22	12,86	3,19	6,19	38,89	56,41
Odstotek neuspešnih brez PP	4,46	0,00	4,27	5,00	19,82	44,44	19,29	5,61	8,76	43,06	56,41

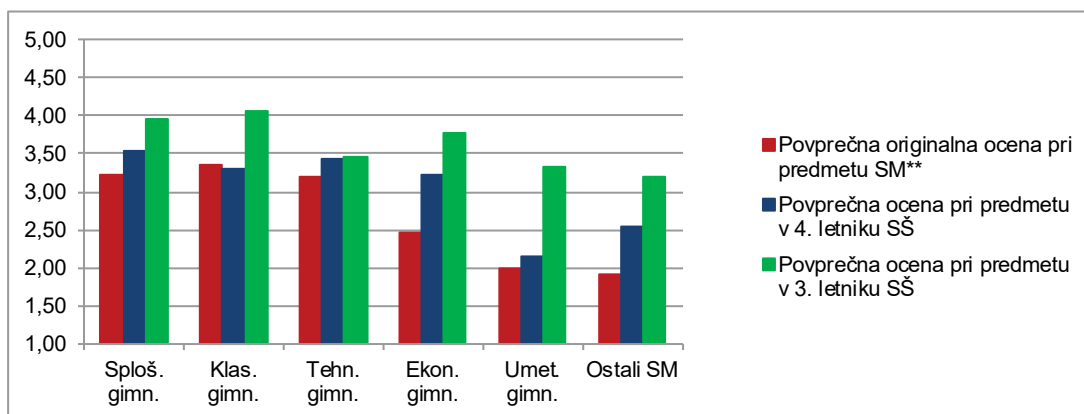
*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

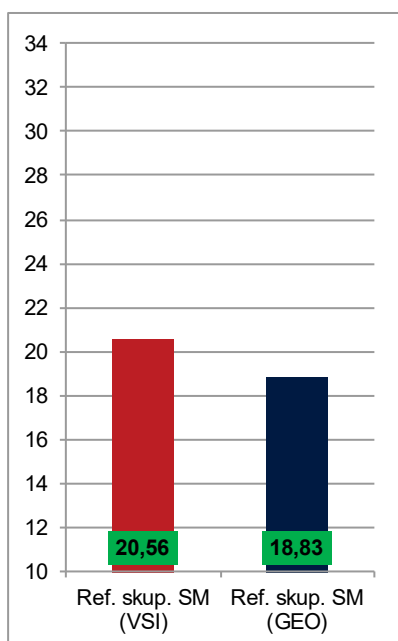
Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz geografije in povprečnih ocen iz geografije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz geografije

Vir: Državni izpitni center, 2023

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2023 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz geografije (ref. skup. SM – GEO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz geografije

Vir: Državni izpitni center, 2023

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz geografije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

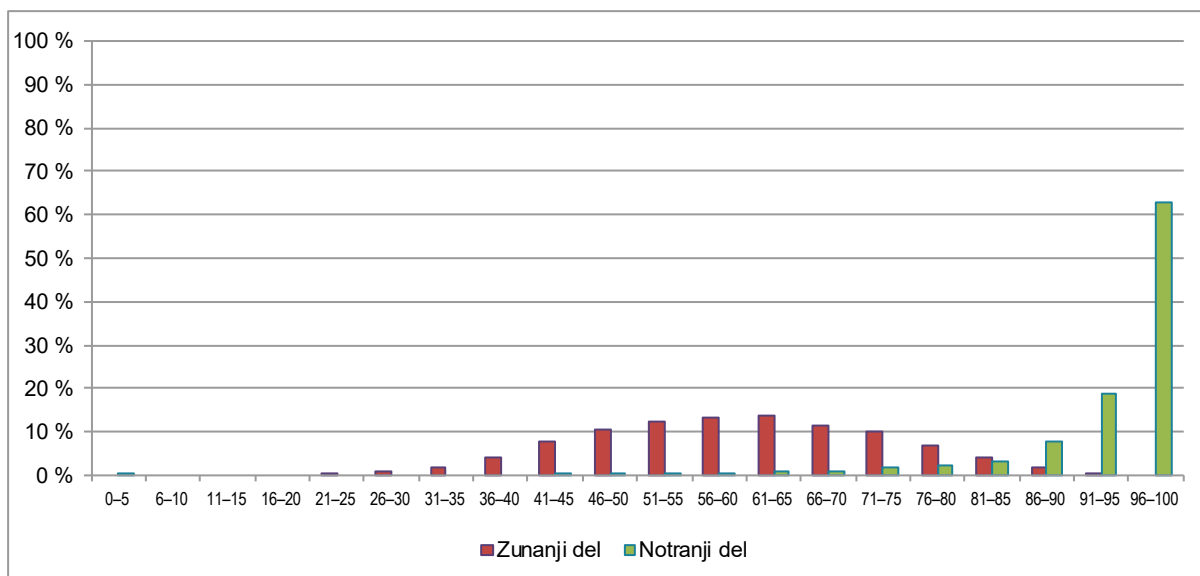
Preglednica 4.1.1: *Osnovni statistični podatki*

	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.569	1.569
Povprečno število odstotnih točk	47,85	18,90
Standardni odklon odstotnih točk	10,89	1,86
Maksimalno število odstotnih točk	76,00	20,00
Povprečna težavnost	0,60	0,95

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz geografije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

Preglednica 4.1.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita*

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	1 %	0 %
26–30	1 %	0 %
31–35	2 %	0 %
36–40	4 %	0 %
41–45	8 %	0 %
46–50	11 %	0 %
51–55	13 %	0 %
56–60	13 %	0 %
61–65	14 %	1 %
66–70	11 %	1 %
71–75	10 %	2 %
76–80	7 %	2 %
81–85	4 %	3 %
86–90	2 %	8 %
91–95	1 %	19 %
96–100	0 %	63 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2023

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz geografije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Vaje in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	1.569	1.569	1.569
Povprečno število odstotnih točk	22,93	24,93	18,90
Standardni odklon odstotnih točk	6,14	5,45	1,86
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,57	0,62	0,95

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

V analizo so vključeni statistični podatki za referenčno skupino SM 2023 pri predmetu geografija, ki je opravljala izpit splošne mature v spomladanskem izpitnem roku in je štela 1.569 kandidatov.

Izpitna pola 1

V poli je bilo 25 nalog. Kandidati so povprečno dosegli 28,66 absolutne točke od 50 (57,32 odstotne točke). Najvišje število doseženih točk je bilo 48, najnižje pa 5. Indeks težavnosti (IT) je znašal 0,5732, povprečje indeksa diskriminativnosti (ID) po posameznih postavkah pa 0,34.

Izpitna pola 2

V poli je bilo 25 nalog. Kandidati so povprečno dosegli 31,16 absolutne točke od 50 (62,32 odstotne točke). Najvišje število doseženih točk je bilo 48, najnižje pa 11. Indeks težavnosti je znašal 0,6231, povprečje indeksa diskriminativnosti po posameznih postavkah pa 0,34.

Vaje in strokovna ekskurzija

Opravljenе so bile štiri vaje (terenske in laboratorijske) in strokovna ekskurzija. Kandidati so povprečno dosegli 56,71 absolutne točke (91,18 odstotne točke). Najvišje število doseženih točk je bilo 60, najnižje pa 0. Indeks težavnosti je znašal 0,95 in indeks diskriminativnosti 0,34.

Vsaka strukturirana naloga v posamezni izpitni poli je bila sestavljena tako, da je obsegala vprašanja na različnih taksonomskih stopnjah težavnosti. Taksonomske stopnje vprašanj se stopnjujejo znotraj naloge, kar omogoča ločevanje kandidatov glede na kakovost znanja. Kako težka oziroma kako lahka so bila posamezna vprašanja za kandidate, skušamo objektivno izmeriti z indeksom težavnosti (IT).

Če bi vsi kandidati povsem pravilno odgovorili na vprašanje, bi bil IT enak 1, če nihče ne bi odgovoril pravilno, pa bi bil IT enak 0.

V pisnem delu izpita so glede na indeks težavnosti prevladovalе srednje težke naloge (31 nalog od 50), sledijo lahke (15 od 50). Zelo lahkih in zelo težkih nalog ni bilo. Bile so pa štiri težke naloge. Podatki za posamezno polo so predstavljeni v preglednicah 4.3.1 in 4.3.3.

V obeh izpitnih polah prevladuje primeren indeks diskriminativnosti (32 od 51 nalog), sledi zelo dober ID (14 nalog od 50). Z nezadovoljivim ID sta samo dve nalogi (v vsaki IP po ena naloga). To pomeni, da so naloge v obeh izpitnih polah dobro ločevale uspešnejše kandidate od manj uspešnih. V primerjavi z letom 2022 je bil letošnji ID boljši. Podatki za posamezno polo so predstavljeni v preglednicah 4.3.2 in 4.3.4.

Izpitno polo 1 je sestavljalo pet strukturiranih nalog:

Obča geografija (Obča)

Regionalna geografija sveta (Svet 1)

Regionalna geografija sveta (Svet 2)

Regionalna geografija Evrope (Evropa 1)

Regionalna geografija Evrope (Evropa 2)

Preglednica 4.3.1: *Indeks težavnosti po posameznih nalogah v izpitni poli 1*

Opis	Indeks težavnosti	Številka naloge v izpitni poli 1
zelo težke naloge	< 0,10	/
težke naloge	0,10–0,30	4, 9
srednje težke naloge	0,30–0,70	2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25
lahke naloge	0,70–0,90	1, 11, 12, 21, 22
zelo lahke naloge	> 0,90	/

Vir: Državni izpitni center, 2023

Glede na razporeditev IT v preglednici je bila izpitna pola 1 za kandidate malce težja za reševanje kot leta 2022. Tedaj je bila od 25 nalog ena težka (4 %), 15 je bilo srednje težkih (60 %), osem lahkih (32 %) in ena zelo lahka naloga (4 %). Letos sta bili dve nalogi težki (8 %), 18 srednje lahkih (72 %) in pet lahkih nalog (20 %). Zelo lahkih nalog ni bilo.

Najlažji nalogi v izpitni poli 1

Naloga 1 (IT = 0,87; ID = 0,33)

Komentar: Kandidati so pričakovano uspešno reševali nalogo, saj je preverjala temeljno znanje (poznavanje oblik sladke vode na kopnem). V skladu s tem je bil tudi indeks diskriminativnosti nizek.

Naloga 22 (IT = 0,81; ID = 0,24)

22. Opišite dva naravnogeografska pogoja za postavitev elektrarn na Danskem, prikazanih na sliki 9.

Slika 9

(Vir: [https://www.caszazemljo.si/zeleni-svet/nov-rekord-danska-skoraj-polovico-elektricne-energije-pridobiva-iz-vetra.html\(modal:p/image/62366210\)](https://www.caszazemljo.si/zeleni-svet/nov-rekord-danska-skoraj-polovico-elektricne-energije-pridobiva-iz-vetra.html(modal:p/image/62366210)). Pridobljeno: 7. 3. 2022.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

Komentar: Tudi ta naloga je preverjala temeljne cilje poznavanja naravnih pogojev za delovanje vetrnih elektrarn, ki so deloma vidni na fotografiji in so tudi del splošnega znanja.

Najtežji nalogi v izpitni poli 1

Naloga 9 (IT = 0,28; ID = 0,37)

9. Obkrožite vzrok, ki v največji meri povzroča krčenje gozda v brazilskem delu Amazonije, in pojasnite negativen vpliv tega procesa na globalne podnebne spremembe.

selilno poljedelstvo   oljkarstvo   govedoreja

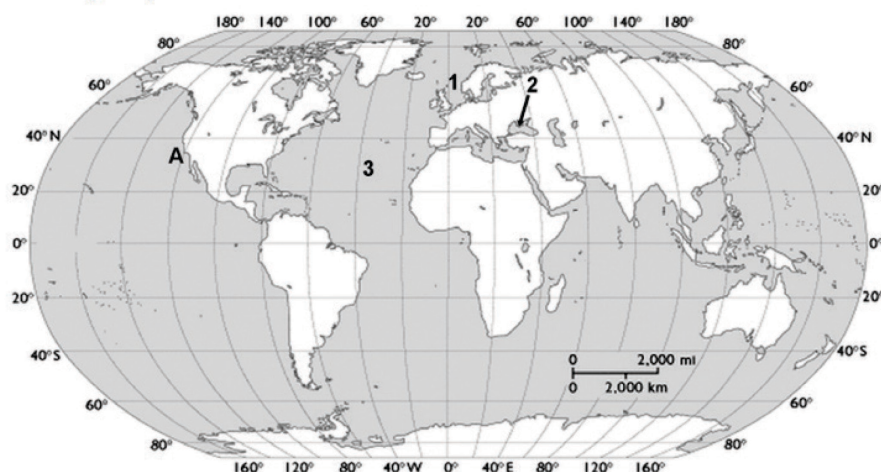
Pojasnitev: _____
_____
_____

(2 točki)

Komentar: Vsebinsko naloga ne spada med težje naloge, saj gre za poznavanje vzrokov za krčenje tropskega deževnega gozda. Predvidevamo, da kandidati niso dovolj pozorno prebrali vprašanja, in so obkrožili napačno dejavnost. Posledično tudi pojasnitev ni bila ustrezna. Naloga je dobro ločevala uspešne kandidate od manj uspešnih.

Naloga 4 (IT = 0,29; ID = 0,27)

4. Na sliki 2 so s števkami 1, 2 in 3 označena tri morja. Obkrožite črko pred rešitvijo, ki pravilno razvršča morja od tistega z najvišjo do tistega z najnižjo slanostjo, in napišite povprečno slanost svetovnega morja.

Slika 2

(Prirejeno po: <http://khsappliedgeography.weebly.com/uploads/2/3/2/8/23282928/9904164.gif?849>. Pridobljeno: 8. 3. 2022.)

- A 3 2 1
- B 2 3 1
- C 3 1 2
- D 1 3 2
- E 2 1 3
- F 1 2 3

Povprečna slanost svetovnega morja (ne pozabite na enoto): _____

(2 točki)

Komentar: Naloga posredno zahteva poznavanje vzrokov za zmanjševanje oziroma povečanje slanosti morske vode in prepoznavanje teh območij na zemljevidu. Prav tako zahteva poznavanje nekega natančnega podatka, kjer pa ugotavljamo, da je takšno znanje pri večini kandidatov šibko. Tudi ta naloga dobro ločuje uspešne od manj uspešnih kandidatov.

Preglednica 4.3.2: Indeks diskriminativnosti po posameznih nalogah v izpitni poli 1

Opis	Indeks diskriminativnosti	Številka naloge v izpitni poli 1
nezadovoljiv	< 0,20	23
primeren	0,20–0,40	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 18, 20, 21, 22, 24
zelo dober	> 0,40	6, 8, 10, 13, 15, 16, 17, 19, 25

Vir: Državni izpitni center, 2023

Indeks ločljivosti (tudi indeks diskriminativnosti ali ID) nam pove, kako dobro naloga ločuje kandidate glede na njihovo izkazano znanje. Glede na razporeditev ID so v izpitni poli 1 prevladovali primerne naloge, saj je bilo takih nalog 15 od 25 (60 %), zelo primernih je bilo devet nalog (36 %), ena naloga (4 %) pa je imela ID pod 0,20. Tudi ID je nekoliko boljši, kot je bil v izpitni poli 1 v letu 2022. Več je nalog, ki so imele ID zelo dober.

Nalogi z najnižjim indeksom diskriminativnosti v izpitni poli 1

Naloga 23 (ID = 0,18; IT = 0,45)

23. S pomočjo slike 13 v barvni prilogi napišite eno izmed pomembnih gospodarskih dejavnosti, značilnih za prikazano območje. Opišite dva družbena vzroka za visoko gospodarsko razvitost območja.

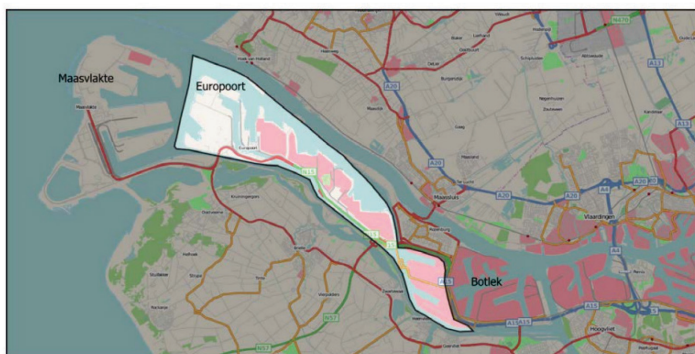
Gospodarska dejavnost: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

Slika 13

(Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Europoort#/media/File:Europoort_osm.png. Pridobljeno: 1. 3. 2022.)

Komentar: Naloga ni ločila uspešnih od manj uspešnih kandidatov, je pa spadala v srednje težke naloge. Kandidati so pravilno opredelili gospodarsko dejavnost, vendar so vzrok zamenjali s posledico, zato je bila naloga slabo reševana. Namen sestavljalcev ni bil, da naloga pomembno razlikuje med bolj in manj uspešnimi kandidati, zato ne preseneča nizek indeks diskriminativnosti.

Naloga 25 (ID = 0,22; IT = 0,58)

25. Pojasnite vzrok za nastanek elektroenergetskih obratov, ki v Franciji proizvedejo največji delež električne energije.

(2 točki)

Komentar: Naloga spada med srednje težke naloge v izpitni poli 1, v njej pa kandidat povezuje energetske vir in vzrok za uporabo le-tega v neki državi. Naloga ni pomembno razlikovala med bolj in manj uspešnimi kandidati, kar je malce presenetljivo.

Nalogi z najvišjim indeksom diskriminativnosti v izpitni poli 1

Naloga 10 (ID = 0,54; IT = 0,53)

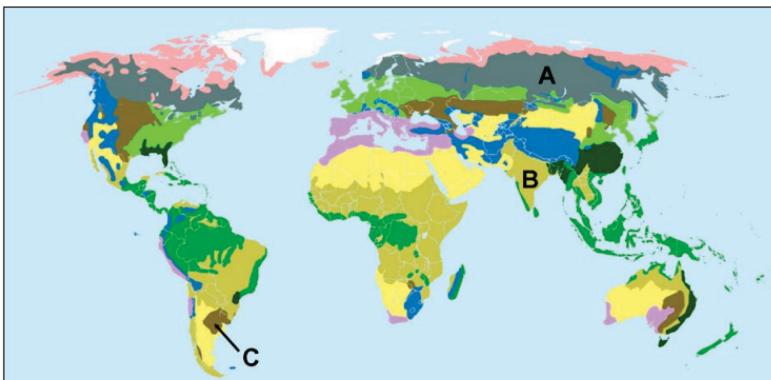
10. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv naravnega rastlinstva na rodovitnost prsti na območju, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označeno s črko C.

(2 točki)

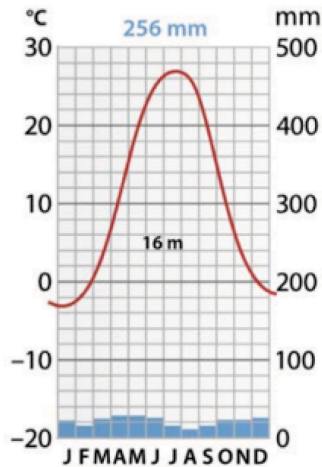
Slika 11

(Prirejeno po: https://www.google.com/search?q=zemljevid+naavnega+rastlinstva&tbm=isch&ved=2ahUKewjAi9TXr7n2AhVNfMAKHUK5DY4Q2-cCegQIABAA&oeq=zemljevid+naravnega+rastlinstva&gs_lcp=CgNpbWcQAzlHCCMQ7wMQJzoGCAAQBxeOgYIABAIeB46BQgAEIAEogQIABAYUNoXWKA8YNk9aAFwAHgBgAHHBogBjCISAQ0wLjluNS4zLjluMC4ymAEZoAEBggELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scient=img&ei=fMsoYsDdlM2ogAbC8rbwCA&bih=792&biw=1536&rlz=1C1GCEA_enSl9:7S1927#imgrc=DhwXJV_WTU0KoM. Pridobljeno: 1. 3. 2022.)

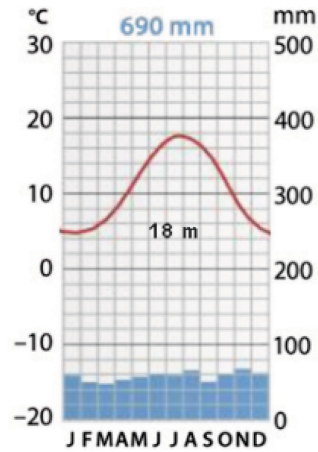
Komentar: Ta naloga zahteva poznavanje vpliva naravnih dejavnikov enega na drugega in spada med srednje težke naloge. Pojasnitev je zahtevnejša, zato so manj uspešni kandidati dosegli slabše rezultate. Za člane komisije je to pričakovan rezultat.

Naloga 19 (ID = 0,51; IT = 0,60)

19. Sliki 6 in 7 prikazujeta podnebne značilnosti dveh krajev v Evropi. Napišite, koliko znaša temperaturna amplituda kraja, ki prikazuje značilnosti kontinentalnega polsuhega podnebja. Pojasnite vzrok za razliko med temperaturnima amplitudama obeh krajev.

Slika 6

Slika 7

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2011, Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 14, 38, 65. Modrijan. Ljubljana)

Temperaturna amplituda znaša: _____

Pojasnitev: _____
_____
_____

(2 točki)

Komentar: Naloga je vsebinsko zahtevnejša od prejšnje, ki je imela najvišji ID v izpitni poli 1. Poleg vzročno-posledične pojasnitve razlike med temperaturnima amplitudama je naloga zahtevala še izračun oziroma zapis temperaturne amplitude, ki jo je kandidat prebral s slike. Najbolje so kandidati odgovarjali prav na ta del vprašanja. Pojasnitev je bila zahtevnejša. Naloga je bila srednje težka in je dobro ločevala manj uspešne kandidate od uspešnejših, kar je bilo pričakovano.

Izpitno polo 2 je sestavljalo pet strukturiranih nalog:

Obča geografija (Obča)

Obča geografija Slovenije (Slovenija 1)

Obča geografija Slovenije (Slovenija 2)

Regionalna geografija Slovenije (Slovenija – pokrajine 1)

Regionalna geografija Slovenije (Slovenija – pokrajine 2)

Preglednica 4.3.3: *Indeks težavnosti po posameznih nalogah v izpitni poli 2*

Opis	Indeks težavnosti	Številka naloge v izpitni poli 1
zelo težke naloge	< 0,10	/
težke naloge	0,10–0,30	10, 12
srednje težke naloge	0,30–0,70	1, 3, 4, 6, 9, 14, 15, 16 19, 20, 21, 23, 24
lahke naloge	0,70–0,90	2, 5, 7 ,8, 11, 13, 17, 18, 22, 25
zelo lahke naloge	> 0,90	/

Vir: Državni izpitni center, 2023

Glede na razporeditev IT v preglednici za izpitno polo 2 je bila ta za kandidate manj zahtevna od izpitne pole 1, bila pa je podobno zahtevna kakor lansko šolsko leto. Od 25 nalog je bila malo več kot polovica nalog srednje težkih, tj. 13 nalog (52 %), sledi deset lahkih nalog (40 %), in dve težki nalogi (8 %). Letos ni niti zelo težkih niti zelo lahkih nalog.

Najlažji nalogi v izpitni poli 2

Naloga 11 (IT = 0,86; ID = 0,28)

11. Pojmoma na levi pripišite črko ustrezne razlage na desni.

_____ urbanizacija	A Selitev mestnega prebivalstva.
_____ depopulacija	B Zapuščanje območij, ki jih je zajela deagrarizacija.
	C Širjenje mestnega načina življenja.
	D Preslojevanje kmečkega prebivalstva v prebivalstvo, ki sprejema nekmečki način življenja.
	E Večanje podeželskih naselij.

(2 točki)

Komentar: Kandidati so pričakovano uspešno reševali nalogo. Gre za prepoznavanje temeljnih pojmov družbene geografije. V skladu z zahtevnostjo naloge je tudi indeks diskriminativnosti nižji.

Naloga 13 (IT = 0,85; ID = 0,36)

13. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Avtohtono neslovensko prebivalstvo v Sloveniji so Italijani, Madžari in Hrvati.
- B Največ zamejskih Slovencev živi v Avstriji.
- C Narodnostna meja Slovencev se ne ujema z državnimi mejami.
- D Z izseljevanjem Slovencev v 19. stoletju se je močno spremenila narodnostna sestava prebivalstva v Sloveniji.
- E V mestih je bolj pestra narodnostna sestava kot na podeželju.

(2 točki)

Komentar: Tudi ta naloga spada med lažje, ker gre za osnovno znanje poznavanja zamejskih Slovencev in nalogo izbirnega tipa. Indeks diskriminativnosti je srednje dober, kar pomeni, da je naloga dobro ločevala uspešne od manj uspešnih kandidatov, kar je pričakovan rezultat.

Najtežji nalogi v izpitni poli 2

Naloga 10 (IT = 0,23; ID = 0,34)

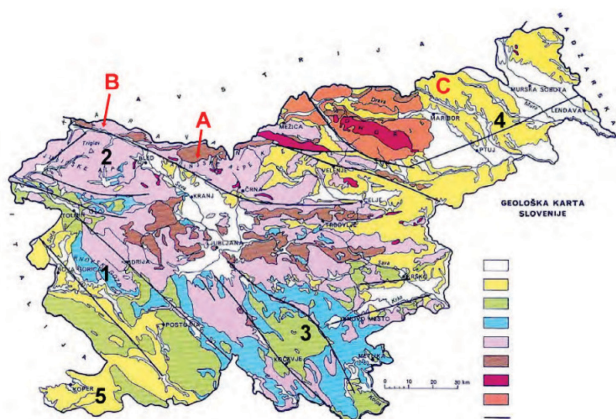
10. Pojasnite nastanek površja, ki je na sliki 9 v barvni prilogi označeno s črko C.

(2 točki)

Slika 9

(Prijeto: <https://www.klancek.si/sites/default/files/datoteke/images/geoloska-karta-slovenije.jpg>. Pridobljeno: 24. 2. 2022.)

Komentar: Najtežja naloga v izpitni poli 2 spada med težke naloge, kar je komisija tudi pričakovala in je bil takšen tudi namen. Za pravilno pojasnitev mora kandidat prepoznati pokrajino in poznati geološke značilnosti pokrajine skozi geološke dobe. Prav tako je bil pričakovan tudi višji ID, tj. nalogo so bolje reševali uspešnejši kandidati.

Naloga 12 (IT = 0,28; ID = 0,45)

12. Slika 10 v barvni prilogi prikazuje značilno podeželsko naselje v Sloveniji. Imenujte tip naselja na sliki 10, tip reliefa glede na nastanek, za katerega je to naselje značilno, in ime velike slovenske pokrajinske enote, kjer se naselje najpogosteje pojavlja.

Tip naselja: _____

Tip reliefa glede na nastanek: _____

Velika slovenska pokrajinska enota: _____

(2 točki)

Slika 10

(Vir: <https://pbs.twimg.com/media/DLiiLsDVoAAZqvB.jpg>, Pridobljeno: 13. 3. 2022.)

Komentar: Da je ta naloga ena od dveh najtežjih, je komisijo presenetilo. Gre za prepoznavanje tipov reliefa glede na nastanek in pokrajinskih enot v Sloveniji. Ugotavljamo, da imajo kandidati pomanjkljivo znanje pri teh vsebinah, oziroma premalo natančno preberejo nalogo in prehitro sklepajo. To dokazuje visok ID, kar pomeni, da uspešni kandidati ne delajo teh napak in takšne naloge dobro rešujejo.

Preglednica 4.3.4: *Indeks diskriminativnosti po posameznih nalogah v izpitni poli 2*

Opis	Indeks diskriminativnosti	Številka naloge v izpitni poli 1
nezadovoljiv	< 0,20	15
primeren	0,20–0,40	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25
zelo dober	> 0,40	3, 6, 12, 19, 21

Vir: Državni izpitni center, 2023

Indeks ločljivosti (tudi indeks diskriminativnosti ali ID) nam pove, kako dobro naloga ločuje kandidate glede na njihovo izkazano znanje (nizek ID pomeni, da slabo ločuje, visok ID pa, da ločuje dobro). Glede na ID v izpitni poli 2 ugotavljamo, da ima samo ena naloga od 25 (4 %) nezadovoljiv in nizek ID, kar pomeni, da ne ločuje uspešnih kandidatov od manj uspešnih. To je zelo dobro. Pet nalog (20 %) zelo dobro ločuje uspešne kandidate od manj uspešnih, druge naloge imajo primeren ID. Torej, ID izpitne pole 2 je dosti boljši od lanske IP.

Nalogi z najnižjim indeksom diskriminativnosti v izpitni poli 2

Naloga 15 (ID = 0,19; IT = 0,68)

15. V krajše vsebinsko smiselno zaokroženo besedilo povežite štiri izmed naštetih pojmov: ekonomski migranti, politični migranti, Združene države Amerike/ZDA, Argentina, Jugovzhodna Evropa, 2. svetovna vojna.

(2 točki)

Komentar: Večina kandidatov bi to nalogo morala znati rešiti. Cilj komisije je preverjanje poznavanja vzrokov in oblik migracij. Ugotavljamo pa, da kandidati površno preberejo besedilo, prehitro sklepajo in se ne poglobijo v podrobnosti zapisanih dejstev. Naloga spada med srednje težke.

Naloga 9 (ID = 0,23; IT = 0,39)

9. Na sliki 9 v barvni prilogi sta s črkama A in B označeni območji v Karavankah, ki ju gradijo različne kamnine. Izpišite črko območja, ki je prometno lažje prehodno, in pojasnite odločitev.

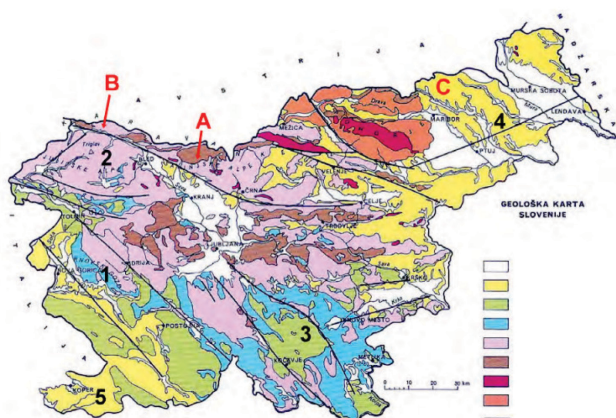
Črka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slika 9

(Prijeto: <https://www.klancek.si/sites/default/files/datoteka/images/geoloska-karta-slovenije.jpg>. Pridobljeno: 24. 2. 2022.)

Komentar: Naloga spada med srednje težke in malce je presenetljivo, da ni tako dobro ločevala uspešnih kandidatov od manj uspešnih. Sicer je naloga imela dva dela in bolje je bil reševan prvi del, kjer je bilo treba prepoznati del geološke zgradbe Karavank. Pojasnitev pa je bila zahtevnejša, kar je s strani komisije tudi pričakovano.

Nalogi z najvišjim indeksom diskriminativnosti v izpitni poli 2

Naloga 19 (ID = 0,55; IT = 0,56)

19. Reliefna oblika, ki je prikazana na sliki 12 v barvni prilogi, je značilna za nekatere doline v alpskih pokrajinah. Imenujte to reliefno obliko in pojasnite njen nastanek.

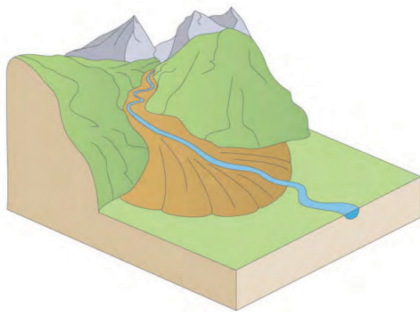
Reliefna oblika: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Slika 12

(Vir: https://www.google.com/search?q=vr%C5%A1aj&rlz=1C1GCEA_enSI884SI884&sxsrf=APq-WBvDdZINaMJi938UnK2pvfk133zcg:1647465196556&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiY7seOxsv2AhWVuosKHSVZDrkQ_AUoAXoECAEQAw&biw=2133&bih=977&dpr=0.9#imgrc=WLOc1etMtvQY0M. Pridobljeno: 16. 3. 2022.)

Komentar: Zanimivo je, da naloga spada v spodnjo skupino srednje težkih nalog, je pa med vsemi v tej izpitni poli najbolje ločevala uspešne kandidate od manj uspešnih. Zahtevala je natančno poimenovanje prikazane reliefne oblike, kar ni bila težava. Ponovno se težava pojavi pri pojasnitvi nastanka te oblike. V glavnem so pojasnitve nepopolne, kar pomeni, da rešitev ni bila upoštevana.

Naloga 3 (ID = 0,45; IT = 0,52)

3. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje kmetijsko rabo tal po svetu. Napišite zemljiško kategorijo, ki je v legendi označena s črko A.

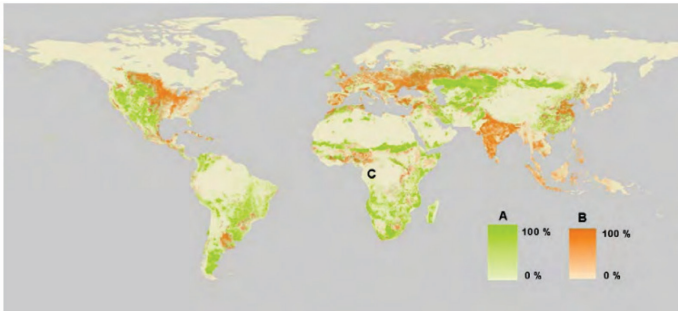
Izbirajte med: gozd, pašniki, pozidano, njive.

Navedite vzrok, ki zavira razvoj živinoreje na območju, ki je na sliki 8 v barvni prilogi označeno s črko C.

Zemljiška kategorija (A): _____

Opis (C): _____

(2 točki)

Slika 8: Kmetijska raba tal po svetu

(Prirejeno po: https://eucbeniki.sio.si/geo8/2597/Raba_tal_po_svetu.1.png. Pridobljeno: 12. 3. 2022.)

Komentar: Ta naloga po analizi spada med srednje težke (za prepoznavanje zemljiške kategorije mora kandidat poznati naravne značilnosti celin), uspešnejši kandidati pa so jo reševali bolje. Komisija je takšen rezultat pri tej nalogi tudi pričakovala.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Izpitna pola 1

Obča:

- poznavanje oblik voda,
- nepopolne pojasnitve v zvezi s premikanjem morskih tokov,
- slabo poznavanje slanosti oceanov in morij (nepravilno razvrščanje morij glede na slanost),
- površno branje nalog.

Svet 1:

- nenatančno prebrana naloga, posledično napačen odgovor,
- nedosledno branje navodil,
- težave pri razumevanju vzroka in posledice (vplivov rastlinstva na prst, vpliva krčenja tropskega deževnega gozda na podnebne spremembe),
- nepopolne pojasnitve,
- slabo poznavanje tipov rastlinstva in prsti, horizontov.

Svet 2:

- slabo poznavanje etničnih in verskih skupin po svetu,
- presplošni odgovori,
- nepopolne pojasnitve, povezovanje vzroka in posledice, nesposobnost utemeljitve vzroka (priseljenci in staroselci v JAR, vpliv vere na kmetijstvo),
- pri zapisu rešitev so kandidati površni in nenatančni.

Evropa 1:

- zelo slabo poznavanje geografskih pojmov (Bodensko jezero),
- slabo poznavanje podnebnih tipov v povezavi s pokrajinami (državami),
- nepozornost pri branju klimogramov,
- nenatančno prebrana navodila v nalogah,
- nepopolne pojasnitve (napisan samo opis ali samo posledica).

Evropa 2:

- slabo poznavanje držav izvoznic surovin v EU, energetskih značilnosti držav (Francije),
- pomanjkljive pojasnitve (manjka vzrok),
- nenatančni opisi.

Izpitna pola 2

Obča:

- nepoznavanje geografskih pojmov (deagrarizacija), oblik kmetijstva, zemljiških kategorij),
- nepravilen in površen opis (vzroki in posledice visoke stopnje produktivnosti ameriškega kmetijstva),
- nepopolna pojasnitev kulturnih teras.

Slovenija 1:

- pomanjkljivo poznavanje zunanjih reliefnih oblik, geoloških dob,
- pomanjkljive pojasnitve (manjka opis ali posledica),
- pomanjkljivo poznavanje geoloških značilnosti Alp, Slovenskih goric.

Slovenija 2:

- nepopolne pojasnitve (nepoznavanje povezave med vzroki in oblikami migracij),
- nepoznavanje pojmov v PIK, ki se nanašajo na demografske značilnosti,
- slabo poznavanje dejavnosti znotraj posameznega sektorja (Petrol, OMV), tipov reliefa glede na nastanek, reliefnih enot Slovenije.

Slovenija – pokrajine 1:

- nepopolne pojasnitve (prevladujejo v glavnem opisi),
- kandidati pri pojasnitvi prepisujejo del vprašanja,
- pomanjkljivo poznavanje geoloških dob, geoloških značilnosti Alp,
- slabo povezovanje znanja: kamninske zgradbe z reliefno obliko,
- slabo razumevanje vsebine vprašanja (to je lahko tudi posledica površnega branja).

Slovenija – pokrajine 2:

- slabo poznavanje geografskih pojmov: prometnih križišč (Divača),
- nepoznavanje geološke zgradbe in njenega vpliva na prst, kmetijstvo,
- tradicionalno slabše povezovanje geoloških dob s kamninsko zgradbo (reliefno obliko),
- pri pojasnitvi zapišejo samo opis vzroka ali posledico.

Iz zapisanih najpogostejših nepravilnih odgovorov kandidatov je razvidno, da jim največje težave povzročajo naloge pojasnjevanja in naloge poznavanja ter imenovanja označenih reliefnih enot, rek, zalivov, pokrajin, držav itd. na zemljevidih.

Pri nalogah pojasnjevanja se pokažejo te težave:

- odgovori so zgolj opisi, brez vzročno-posledične povezave,
- pojasnitve so deloma zgolj prepis delov vprašanj ali identični prepis iz besedil, ki so del naloge,
- uporaba strokovno nesprejemljivih pojasnitev (npr. bolj ali manj ugodno/primerno podnebje/prst itd.).

Smiselno bi bilo, da učitelji pri pouku geografije več pozornosti namenijo tudi orientaciji na zemljevidu. Kandidati pri nalogah, povezanih z orientacijo na zemljevidu, že leta dosegajo nizko število točk, kar pa bi z večkratnim kartografskim delom pri pouku z lahkoto odpravili.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Letos so zunanji ocenjevalci podali svoje mnenje tudi prek spletne ankete. Vprašalnik je izpolnilo 40 zunanjih ocenjevalcev (2022: 39), od tega 19 oz. 20 za izpitno polo 1 (2022 jih je izpolnilo 22) in 21 za izpitno polo 2 (2021: 17). Analiza je pokazala, da sta bili obe izpitni poli dobro ocenjeni: IP 1 s 4,4 točke od 5 možnih, kar je 0,3 odstotne točke bolje kot lani, IP 2 pa s 4,2 točke. Navodila za ocenjevanje so ocenjena s 4,4 točke, kar je tudi enako kot prejšnje leto.

Zunanji ocenjevalci so v nalogah najbolje ocenili slikovno gradivo in navodila za ocenjevanje, sledita skupna ocena naloge in ocena težavnosti vprašanj. Ocenjevalci so letos v IP1 dosti bolje ocenili težavnost vprašanj kot lani, prav tako pa je kar občutno višjo oceno dobilo slikovno gradivo. Statistični izračun njihovih ocen je prikazan v preglednicah 4.5.1–4.5.3.

Preglednica 4.5.1: Ocena zunanjih ocenjevalcev, izpitna pola 1

Ocena	Obča	Svet 1	Svet 2	Evropa 1	Evropa 2	IP 1
skupna ocena naloge	4,1	4,2	4,1	4,3	4,3	4,2
ocena težavnosti vprašanj	4,1	4,3	4,2	4,3	4,3	4,2
slikovno gradivo	4,8	4,8	4,5	4,8	4,8	4,7
skupaj	4,3	4,4	4,3	4,5	4,5	4,4

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2023

Preglednica 4.5.2: Ocena zunanjih ocenjevalcev, izpitna pola 2

Ocena	Obča	Slovenija 1	Slovenija 2	Slovenija pokr. 1	Slovenija pokr. 2	IP 2
skupna ocena naloge	4,0	4,0	3,6	4,4	4,4	4,1
ocena težavnosti vprašanj	3,9	4,1	3,8	4,0	4,2	4,0
slikovno gradivo	4,7	4,2	4,4	4,6	4,4	4,5
skupaj	4,2	4,1	3,9	4,3	4,3	4,2

Preglednica 4.5.3: Ocena zunanjih ocenjevalcev, navodila za ocenjevanje

	IP 1	IP 2	Skupaj
vsebina rešitev	4,5	4,4	4,4
jasnost rešitev	4,4	4,4	4,4
točkovanje rešitev	4,3	4,1	4,2
skupaj	4,4	4,3	4,4

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce, 2023

Letos je po dveh letih moderacije z dodatnimi pisnimi navodili moderacija potekala v živo. Zunanji ocenjevalci so poudarili, da je to najustreznejši način za razjasnitev večine dilem; tako ne prihaja do večjih razhajanj (to je pokazalo tudi število ugovorov). Nekaj manj kot polovica pa predlaga videokonferenco zaradi: prihranka časa, denarja, živcev, bolj ekološko, okolju prijazno.

Zunanji ocenjevalci ugotavljajo pomanjkljivo znanje kandidatov predvsem na področju poznavanja regij Slovenije in vzročno-posledičnih pojasnitev. Približno polovica zunanjih ocenjevalcev je pohvalila naloge (preverjanje geografskih veščin), navodila in zahtevnost izpitnih pol, nekaj jih ni imelo nobenih pripomb za nadaljnje delo. Večina zunanjih ocenjevalcev je zadovoljna z delom DPK SM za geografijo.

Kot predloge in smernice za nadaljnje delo DPK SM za geografijo so posamezni zunanji ocenjevalci navedli:

- ohraniti skupno moderacijo v živo (IP1: 60 %, IP2: 35 %) oz. to v izjemnih primerih nadomestiti z videokonferenco (IP1: 30 %, IP2: 45 %), ostalim je vseeno;
- poenotenje točkovanja nalog pojasnjevanja (te naj bodo vedno vrednotene z 2 točkama);
- vsak odgovor naj bo točkovan z 1 točko;
- iskati način, kako dvigniti zanimanje med dijaki za izbiro geografije kot maturitetnega predmeta;
- transformirati vprašanja, ki zahtevajo pojasnitev, v tako obliko, da bi kandidat lahko izbral, ali bo pojasnjeval vzrok za nastali problem ali posledico problema;
- v rešitvah zapisati posebej vzroke in posebej posledice (v oklepajih);
- nedvoumno zastavljena vprašanja;
- ne zastavljati nikalnih vprašanj.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

S spomladanskim izpitnim rokom splošne mature 2023 smo pri geografiji izvedli elektronsko ocenjevanje. Kandidati so izpit pisali v četrtek, 1. 6. 2023. V ponedeljek, 5. 6. 2023, so zunanji ocenjevalci lahko dostopali do izpitnega gradiva. V sredo, 7. 6. 2023, smo s pomočniki glavnega ocenjevalca izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* in izbrali pole za standardizacijo, vajo in kontrolo.

Letošnjo razlago *Navodil za ocenjevanje* smo izvedli v živo v prostorih RIC v četrtek, 8. 6. 2023. Zunanji ocenjevalci so pred razlago ocenili pole za standardizacijo (vsi so to naredili brez težav) in pregledali nekaj izpitni pol. To je bilo treba narediti zaradi bolj aktivnega sodelovanja pri razlagi in morebitnih dodatnih predlogov v rešitvah. Razlaga je potekala v dveh delih, tj. za vsako izpitno polo posebej. Zunanji ocenjevalci so imeli s seboj prenosnike, vendar smo ugotovili, da to ni bilo potrebno. Vse morebitne dileme, na katere smo naleteli, smo poskušali razjasniti. Dopolnili smo navodila za ocenjevanje.

Ocenjevalce smo posebej opozorili, naj pregledane izpitne pole pregledajo in ocenijo še enkrat ter upoštevajo dopolnitve navodil za ocenjevanje.

E-ocenjevanje se je začelo v četrtek, 8. 6. 2023, ob 19. uri in se končalo v ponedeljek, 19. 6. 2023, ob 24. uri.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Izpit splošne mature iz geografije je v spomladanskem roku (1. 6. 2023) pisalo 1.763 kandidatov, ugovorov pa je bilo 48, tj. 2,7 %. Ugovorov na izračun ocene ni bilo. Ugovorov na oceno je več kot leta 2022, ko je ugovarjalo 1,7 % kandidatov. Tudi letos je bil vsem kandidatom omogočen elektronski vpogled/dostop do ocenjenih pol, zato jim ni bilo treba oddati zahteve za vpogled v pole. Ugovore smo pregledovali trije izvedenci. Vsota točk je bila spremenjena v 31 primerih, v 13 primerih pa je prišlo do spremembe ocene (lani v 15 primerih). Pregled ugovorov kandidatov v zadnjih enajstih letih je prikazan v preglednici 5.2.

Preglednica 5.2: Ugovori kandidatov na oceno

Leto	Število vseh izpitov	Število zahtev za vpogled	Število ugovorov na izračun	Število ugovorov na oceno	Število vseh ugovorov	Sprem. vsote točk	Sprem. ocene
2023	1763	/	0	48	48	31	13
2022	1778	/	2	30	30	22	15
2021	2.036	/	2	50	52	39	16
2020	1.915	/	/	60	60	34	13
2019	1.698	88	0	36	36	19	12
2019	1.908	94	0	36	36	15	6
2019	2.024	114	0	46	46	28	17
2016	2.364	139	0	55	55	27	13
2015	2.513	135	0	44	44	22	9
2014	2.478	140	0	48	48	23	6
2013	2.811	143	0	51	51	26	17
2012	2.799	133	0	41	41	24	11
2011	3.575	206	1	80	81	25	14

Vir: Državni izpitni center, 2023

Referenčna skupina SM 2023 pri predmetu geografija, ki je opravljala izpit splošne mature v spomladanskem roku in je štela 1.569 kandidatov, je opravila izpit s povprečno oceno 3,20, kar je nižje od lanske povprečne ocene 3,43 ter dosegla povprečno 66,76 točke od 100 možnih (v primerjavi z maturo 2022 je to občutno nižje); lani so kandidati dosegli 69,75 točke.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Izpit splošne mature 2023 iz geografije je potekal uspešno, brez večjih posebnosti pri izvajanju izpita in ocenjevanju izpitnih pol.

Kandidati iz referenčne skupine SM so dosegli skupno povprečno oceno 3,20, kar je 0,23 manj kot v letu 2022. Meje med ocenami se glede na predhodno leto niso spremenile. Za oceno zadostno (2) je bila meja 49 %, za oceno dobro (3) 59 %, za oceno prav dobro (4) 71 % in za oceno odlično (5) 83 %. Tako kot leto poprej, posebnih bonusov, dodanih uspehu, ni bilo. Težavnost obeh pol je bila nekoliko različna, pri prvi je bil indeks težavnosti 57,3 %, pri drugi pa 62,3 %. Indeks diskriminativnosti je pri obeh polah znašal 0,34.

Kot najtežje so se izkazale naloge, kjer bolj kot samo področje na reševanje očitno vpliva struktura naloge v kombinaciji z vsebino, kar opažamo tudi v preteklih letih. Iz najpogostejših nepravilnih odgovorov kandidatov je razvidno, da jim največje težave predstavljajo naloge pojasnjevanja in naloge poznavanja ter imenovanja na zemljevidih. Pojasnjevanja so nepopolna, pogosto manjka vzročno-posledična povezava, pomanjkljivo je tudi pomnjenje geografskih pojmov, procesov in imen, težave so tudi pri interpretaciji geoloških kart.

V letu 2023 je 9 % kandidatov doseglo odlično oceno (3 odstotne točke manj kot leta 2022), 30 % prav dobro (5 odstotnih točk manj kot leta 2022), dobro oceno je doseglo 36 % (2 odstotni točki manj kot leta 2021) in zadostno 22 % kandidatov (8 odstotnih točk več kot leta 2022). Negativno oceno so prejeli 3 % kandidatov, kar je 2 odstotni točki več kot leto prej.

Razmerja v težavnosti se med posameznimi deli izpita bistveno ne spreminjajo, povprečni rezultati pa so pričakovano bistveno boljši pri notranjem izpitu, kjer se ocenjuje kandidatovo sodelovanje pri terenskih in laboratorijskih vajah ter strokovni ekskurziji. Več zaporednih let opažamo stalnost doseženih rezultatov, ki jo pripisujemo kakovostni pripravi kandidatov, rednemu seznanjanju učiteljev geografije z rezultati in novostmi ter prizadevanju za pripravo kakovostnih nalog v okviru uveljavljene oblike izpitnih pol, ki se je razvila skozi čas in je v splošnem dobro sprejeta. Kljub temu je bila v letu 2023 uspešnost mature iz geografije nekoliko slabša kot pretekla leta (0,2 ocene). Ali je to trend ali zgolj enkratni pojav, bodo pokazala leta, ki prihajajo. Predmetna komisija sledi trendom pri pouku geografije in redno spremlja tudi rezultate ter celotno analizo mature. Morda se generacijam pozna primanjkljaj znanja iz preteklih let, ki ga še niso nadoknadile. Ob običajnem poteku pouka v prihodnosti lahko upamo, da se bo ta manjko pri naslednjih generacijah z leti zmanjševal. V komisiji bomo to stanje spremljali in se prilagajali, tudi glede na mnenja in ocene zunanjih ocenjevalcev izpita iz geografije (učiteljev). Kljub nižji povprečni oceni v komisiji nismo bili naklonjeni dodatnemu nižanju kriterijev, ki bi zameglili nekoliko nižji uspeh na maturi, saj lahko le tako primerjamo generacije med sabo (pa tudi težavnost pol).

Izpit splošne mature 2023 iz geografije je opravljalo 1.569 kandidatov (referenčna skupina), kar je 26 manj kot leto prej. Po dveletnem porastu je sedaj že drugo leto zapored zaznan upad, toda letos je ta zelo majhen (približno 2 odstotni točki). Tudi delež kandidatov na izpitu splošne mature iz geografije v primerjavi z vsemi maturanti je bil v letu 2023 manjši kot leto poprej, a je bil ta delež manjši le za 1 odstotno točko, kar pomeni, da je izpit iz geografije opravljalo 28,3 % vseh maturantov. V zadnjih petih letih je bilo manj kandidatov pri splošni maturi iz geografije le leta 2019.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitni poli spomladanskega izpitnega roka 2023 sta bili vsebinsko in tehnično ustrezno pripravljene.

Celotno gradivo je 40 zunanjih ocenjevalcev (lani 39) na petstopenjski lestvici ocenilo kot zelo dobro, saj so mu namenili skupno oceno 4,3 oziroma oceno 4,4 za prvo izpitno polo (lani 4,2) in 4,2 za drugo (enako kot lani). Skupna ocena je malenkost boljša od lanske. *Navodila za ocenjevanje* so bila ocenjena s 4,4, kar je enako lanski oceni.

Zunanji ocenjevalci so v nalogah najboljše ocenili slikovno gradivo in *Navodila za ocenjevanje*, sledi skupna ocena nalog in nato težavnost vprašanj. V komentarjih je polovica zunanjih ocenjevalcev pohvalila potek moderacije v živo, nekateri pa želijo imeti dogodek na daljavo, saj tako prihranijo čas in dodaten stres zaradi vožnje in poti v Ljubljano v času mature in zaključevanj. Po ocenah zunanjih opazovalcev sta bili poli precej uravnoteženi. Ocene posameznih sklopov se ne razlikujejo za več kot 0,2.

Izpitne pole so bile oblikovane tako, da so posamezne strukturirane naloge vključevale vse taksonomske stopnje in različne vrste grafičnih prilog. Pri nalogah najvišje taksonomske stopnje postanejo še posebej očitne težave z oblikovanjem pojasnitev, saj kandidati pogosto ne razlikujejo med vzroki in posledicami ali pa med posameznimi vrstami geografskih dejavnikov. Za težje od pričakovanega so se izkazale tudi naloge prve taksonomske stopnje, povezane z lociranjem zemljepisnih imen na karti. Stalno tudi opazamo, da so neustrezne ali pomanjkljive rešitve (ne glede na taksonomsko stopnjo) mnogokrat posledica površnega prebiranja vprašanj, premalo poglobljene rabe priloženega gradiva in podcenjevanja kompleksnosti vprašanj.

6.3 Druge ugotovitve

Izpit splošne mature 2023 iz geografije je potekal po običajnem šolskem letu. Slabši pogoji za izobraževanje v minulih letih se verjetno še poznajo pri generacijah, vendar je primanjkljaj težko oceniti. Zunanje ocenjevanje je potekalo brez posebnosti, veseli pa smo, da se je moderacija v živo ohranila.